

ԳՐԱԿԱՆ

ԼԱՍՍԱՐԹԵՆ

ՍՈԿՐԱՏԻ ՄԱՆԸ

(Շար. Սիոն, քիւ 11 էջ 334)

- Բոլորի կողերուն վրայ լայնաւորք ամանին
Որուն ծոցէն յաւէ մանր միայն կը հոսէր ,
- 520 Բոցեղէն շունչի մը ճակ արուեստագէտն էր ձուլած
Փսիքէի վէպն՝ որ հոգւոյն խորհրդաւոր էր նշանն ,
Եւ իբրեւ անմահութեան աւելի հետք նշանակ՝
Քերեւ քիթեռնի՛կ մը քանդակուած փրփուկէր :
Մըխելով իր անյագ պատինն հեղուկ ժամրին մէջ՝
- 525 Կը կազմէր ունկն ամանին՝ թեապարփակ գրկումով :
Փրսիքէ՛ զոր Սէրին ձգնած էին իր ծնողն՝
Արեւոյսը չը ծագած կը թողոր յարկն հոյակապ՝
Սրգաւոր քափօրէ եղապատուած , ու կ'երթար
Փորձելու մահուան պէս այդ սրբազան հարսանիքն .
- 530 Յետոյ՝ դէմքը ծունկին , մենիկ նսած կ'արձաւորէր ,
Ամուսնին ըստասելով անսպասին մէջ անեղ :
Բայց Ջեփիւն յեղեղուկ անոր վիշտին կարեկէց՝
Վերէն մեզ ներհնող աստուծային իբրեւ տեսչ՝
Հառաչով մը սրբելով անոր աչքն արցունքոյն՝
- 535 Իր գիրկին մէջ քննացած՝ երկինքն իվեր կ'սանէր զայն :
Գեղեցիկ իր հակասն ուսին վրայ էր հակած ,
Ու մազերն էր տրած Եւդեան քաղցր համբոյրին ,
Եւ Ջեփիւն՝ իր սիրական բռնին ներքեւ ընկնուած՝
Տարփալից որրան մ'անուր կը ձեւէր իր բերելովն .
- 540 Ու հրաւապ շունչովն ալ քարթիչներուն հրպելով՝
Սէրին դէմ նախանձաբեկ՝ հազիւ կ'ուզէր յանձնել զայն :
Հոս , գողտրիկ Սէրն ընկողմնած վրայ վարդի թերթերուն՝
Գրկապինդ կ'ողջագուրէր յար զողջոյուն Փրսիքէն ,
Ու , գաղտնի սոսկումին չըկրնալով դիմադրել ,
- 545 Համբոյրի փոխան չէ՛ր համարձակէր համբուրել .
Ձի փետան երկնային՝ խաբելով սէրն իր փափկիկ՝
Մի՛ս օրուան լոյսին հետ կը խուսէր սուրբ անկողնէն :

521. Փսիքէ , յունարէն կը նշանակէ **հոգի** . եւ դիցաբանութեան մէջ՝ անձնաւորումն է հոգիին :

537. Եւդոս , աստուծոյն էր հովերուն :

- Իսկ անդին, բաղձանեմ գաղսագողի արքընցած՝
 Եւ կէս մը մերկացած զիւրման ֆողն երեսին՝
- 550 Մէկ ձեռնով նրազը բռնած եւ միւսովն ալ դառնոյն՝
 Ակնարկի մը համար Փսիք վսանգեց սէրն, աւա՛ղ,
 Երբ քնացող փեսայէն չիմացուելու դողն ի սիրս՝
 Մէկ ոսիք՝ վրայ կեցած յակնիս՝ մաննին կը հակէր,
 Կը նանչնար Սէրն, եւ նի՛չ մը կ'արձակէր յեղակարծ.
- 555 Ու նրա՛զը նոյն ասէն կը դողդրդար ձեռքին մէջ:
 Քոցավառ այդ իւղին զեղուն կայակը սակայն՝
 Դէպի վար ծռած նրազէն խուսափելով, ի՛նչ աղէս,
 Ննջող սարփաւորին կաթեց լանջին վրայ մերկ.
 Անհամբեր Սէրն յանկարծ կէս մարքընցած իր ֆունէն՝
- 560 Մերք դառնոյնը կը դիտէր, ու մերք այն շիքն հրաբորբոք,
 Ու ցասկո՛ւս՝ փախ կուտար դէպի կամարն երկնային.
 Սպառնալից նրբանա՛կ այն անխորհուրդ իղծերուն՝
 Որ դիմերն կը պղծեն շա՛տ մօտէն զանոնք տեսնելով.
 Եղկելի կոյսն այս անգամ երկրի վրայ քափառկոս՝
- 565 Կ'ողբար ո՛չ իր հիփուրիւնն՝ այլ սարփաւորն իր մասդաւ.
 Բայց Սէրը վերջապէս անոր լալէն ըզգածուած՝
 Կը ներէր յանցանքին, եւ երջանիկ Փրսիքէն
 Երկնաւոր իր փեսայէն հափափուած դէպ Ողիմպոս՝
 Ասուծոյն շուրթերէն կեանքի ուխտը ըմպելով՝
- 570 Վեհերոս ֆաղերով յառաջացաւ երկնից մէջ:
 Եւ Աստղիկ ժայռով մ'անոր զեղեցկութիւնն ողջունեց.
 Ա՛յսպէս առաքինին ասուածացած հոգիով
 Եղիւսեան կը մտնէ դաւեն՝ իշխելու դից հաւասար:

- Իսկ Սոկրատ վերամբարձ բաժակն իր ձեռքը բռնած՝
- 575 «Ձօնե՛նք, ձօնե՛նք նախ մանկանացուաց պէտերուն
 Անմահ կեանքի մը երանաւէտ այս նորին»
 Ըսաւ, եւ բաժակը ծրոելով դէպի վար՝
 Իբրբ քէ քանկագին նեկսար մ'ըլլար խնայելու՝
 Երկու շիք միայն անկէ կաթեցուց դից ի պաշիւ .
- 580 Ու ծարաւ քրտնոյն մօտ տանելով ըմպելին,
 Ծանր ծանր խրմեց զայն՝ առանց երբեք խռովելու.
 Ինչպէս հի՛ւր մը որ՝ չելած դեռ խրախնանքի սեղանէն՝
 Կը լեցնէ զինուոյն մնացորդն իր բաժակին մէջ ոսկի,
 Ու, լա՛ւ ըմբռնելու համար յետին հոյզն համեղ,
- 585 Յամբօրէն կը հակէ զայն ու կը խրմէ շիք առ շիք:
 Յետոյ՝ իր մաննին վրայ յուշիկ տարածուած՝
 Իսկոյն շարունակել ըսկըսաւ խօսքն իր առկախ:

573. Եղիւսեան դառան՝ երանութեան վայրն էր հոգիներուն, ըստ դիցաբանութեան:

- «Յոյս դրնենք դից վրայ, ու հաւատանք մեր հոգւոյն .
Արծարծենք մեր սիրտերուն մէջ անեղջ բոցը սիրոյ .
- 590 Մեր կա'պն է միայն աստուածներուն ու մարդոց .
Վախ կամ վիշտ կրնան անոնց սրբապղծել բազմեան :
Երբ հասնի բարեբասիկ նըսանք մեր վրկութեան ,
Յոյսի քով'չն , ո՛վ բարեկամ , առնենք՝ անոնց երբալու .
Ո՛չ զխուր մնաք բարովներ , ո՛չ նիչ եւ ո՛չ ալ ողբեր .
- 595 Միքէ զոհն երկրի վրայ չե՞նք պըսակեր ծաղկներով .
Թող սիրով եւ խնդութեամբ պըսակաւոր մեր հոգին
Ընդ առաջ երթայ անոնց՝ մըսնելու իր առաքաւսն .
Հոն կա'ն դասանգներ , անուշ իւղեր ծանրագին ,
Չայներ ու զործիներ , քաղցրիկ երգեր , որոնցմով՝
- 600 Գերագոյն կոչուցին նըրաւիրաւած մեր հոգին՝
Հարկ է որ դիւրութի քովուի , դեռ դիմերուն չը գացած :
Վեր առէք արհաւիրքէ տգումած այդ հակասնիդ ,
Մի՛ ինծի հարցընէք՝ թէ պէ՛տք կա՞յ զիս քաղելու .
Այս մարմինն որ եսս եղաւ ի՞նչ իւղով պէ՛տք է օծել ,
- 605 Ո՞ր տեղ , ո՞ր սափորին մէ՛ջ պէ՛տք է անխնայ պահել ,
Ի՞նչ փոյթ ձեզ կամ ինծի՝ թէ այս ըզգեսը փըցուն
Բոցերու կամ ողբերու պիտի ըլլայ հուսկ հարսկ .
Ի՞նչ փոյթ՝ թէ ցարդ փռի մ'երբեմն ինծի միացած՝
Ալիքէն կամ Սանդուղի վրայէն պիտի ալըրի .
- 610 Պէտպէս տարբեր է շինուած անարգ այս մարմինն
Այլ ե՛ւս իմ ետըս չէ , ինչպէս կոհակը ծովուն ,
Ինչպէս չո՛ր այն տեղէն՝ որ կը տարուի հիւսիսէն ,
Ինչպէս ա՛յն ծըփուն հիւլէն՝ որ կան եղաւ մարդկային ,
Ինչպէս հո՛ւրը խարոյկին որ կը ցնդի օդին մէջ .
- 615 Կամ կոխած ձեր գետնին վրայի աւա՛ղը բարձուն :
Բայց մեկնած պահուս կ'թողում արեւիտուտ այս երկրին
Աւելի ազնիւ նշխար մը տարբերէն իմ անձիս ,
Ոգի՛ւ՝ Պղատնին , լաւութիւններըս ձեզի ,
Հոգի՛ւ՝ արդար դից . Մելիսոսին տալով կեանքս՝
- 620 Ինչպէս որ սեմին վրայ հաչող շունի մը լափիւ՛ղ՝
Խընկոյտէն ելողները կը նետեն փերթ մը որսի .

(Շարունակելի)

Ե . Ե . Դ .

609. Սանդուղի կամ Գերմոնայք , գլխապարտներու տեղն էր Հռովմի մէջ , ուրկէց դիակներն յետոյ
Տիբեր գետը կը նետուէին :
619. Մելիսոս , Սոկրատի մանուշակի քանդակներէն մէկը :